

MEIE EUROOPA

Europe Directi Jõhvi teabekeskuse infoleht
Nr 27 Reede, 5. jaanuar 2018

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Piirideta Euroopa privileeg

■ Enne jõule tähistati Tallinna lennujaamas kümne aasta möödumist Eesti liitumisest Schengeni alaga, mis on muutnud reisimise lihtsamaks rohkem kui 400 miljonile eurooplasele.

Igal aastal teevad eurooplased Schengeni alal turistidena 1,25 miljardit reisi.

"Liikumisvabadus on saavutus, mida meie inimesed Euroopa ühisväärtustest kõige enam hindavad," kinnitas siseminister Andres Anvelt. "Pärast 2015. aasta rändekriisi on Schengeni ühtsusega küll kahjuks probleeme, kuid ühiste jõupingutustega saame neist üle," lootis ta.

Anvelt lisas, et Eesti jaoks tähendas kümne aasta eest toimunud ühinemine Schengeni-ga lõplikku vabanemist nõukogude aja taakadest ja raudse eesriide kummitustest.

"See on väärtus, mille puhul me tihti ei mäleta, kuidas see tekkis. Ei maksa unustada, et Euroopa on sajandeid olnud kriisides, konfliktides, sõdades. Veel mõnikümend aastat tagasi oli raske uskuda, et vaba liikumine on sõdadest räsitud Euroopas võimalik, aga täna naudib Schengenit 400 miljonit inimest ja leppega ühinemist ootab veel mitu riiki."

Samas ei saa ministri sõnul eirata, et Schengen on praegu ühes suuremas kriisis.

"Arvan, et see ei ole niivõrd Schengeni, kui võrd usalduskriis liikmesriikide vahel ja samas ma ei tea ühtegi oma kolleegi, kes tahaks, et Schengen kaoks. Peame selle usalduskriisi lahendama väljas-

21. detsembril möödus kümme aastat Eesti liitumisest Schengeni alaga. Selleks puhuks pandi Tallinna lennujaama – õnneks ajutiselt – püsti piiripunkt, kust reisijad said kaasa sümbolse templiga viisadid.

MATTI KÄMÄRÄ

pool inimeste turvalist liikumist."

Anvelti kinnitusele ei oleks piiride kinnipanek lahendus, sest teeks liikumise keerulisemaks lihtsatele inimestele, kuid ei peataks kurikaelu.

"Lahendus on see, et me otsime uusi meetodeid, kuidas Schengenit ja meie liikumisva-

badust kaitsta, kasutades selleks 21. sajandile väärilisi õigus- ja piirikaitsemeetmeid."

Schengeni peatumine poleks üksnes Euroopa põhi-väärtuse – liikumisvabaduse lõpp, vaid tähendaks ka tohutut majanduslikku kahju, tähendas minister.

"Eesti on teinud ajutist piiri-

kontrolli kaks korda: üks kord NATO välisministrite kohtumisel, teine kord Obama (USA endise presidendi Barack Obama – toim.) visiidi ajal. Üks päev ajutist piirikontrolli maksab 100 000 eurot," tõi ta näiteks.

Tallinna lennujaama juhatuse esimees Piret Mürk-Du-

bout leidis, et lennujaam oli Schengen 10 tähistamiseks õige koht, sest 2017. aasta jäi ajalukku sellega, et lennureisijate arv oli täpselt kaks korda suurem kui Eesti elanike arv. Seda esimest korda Eesti vaba riigi ajaloos.

"Kui samamoodi jätkub, oleme järgmise aasta lõpus

MIDA TÄHENDAB SCHENGEN?

Piirikontrolli kaotamist Euroopa Liidu sisepiiridel alustati 1985. aastal, mil Prantsusmaa, Saksamaa, Belgia, Luksemburg ja Holland otsustasid loobuda omavahelisest piirikontrollist. Selle väike Luksemburgi linna järgi, kus esimesed lepingud allkirjastati, sai see territoorium tuntuks Schengeni nime all.

Alates 2011. aasta 19. detsembrist kuulub Schengeni alasse 26 riiki ja suures osas kattub see Euroopa Liidu territooriumiga.

Suurbritannia, Iirimaa, Küpros, Bulgaaria, Rumeenia ja Horvaatia, mis on küll Euroopa Liidu liikmesriigid, ei ole Schengeni lepinguga liitunud. Samas ei ole Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits Euroopa Liidu liikmesriigid, kuid on osa Schengeni alast.

Schengeni leppe ja konventsiooni tulemusel tõhusat kontrolli viisalaale välispiiridel ning tihendati koostööd õiguskaitse, politsei ja piirivalve valdkondades. Üks Schengeni põhimõtteid on isikute vaba liikumine. Schengeni sisepiiridel dokumente ei kontrollita. Piirikontroll toimub vaid Schengeni ala välispiiridel.

Allikas: välisministeerium

ilmselt 3 miljoni reisija lennujaam. See on oluline lennujaama majandusmõju osas Eesti riigile. Praegu annab ligi 3 protsenti Eesti sisemajanduse kogutoodangust. Usun, et kaudne tulu ja kasu Eesti turismitööstusele on märkimisväärne," ütles Mürk-Dubout.

SIRLE SOMMER-KALDA

"Vaba reisimist ei saa pidada enesestmõistetavaks"

■ Rändekriisiga kaasnenud üleskutsed taastada piirid pole enam nii häälekad kui varem, aga kindlasti ei saa vaba reisimist pidada enesestmõistetavaks, arvas Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi peadirektor Henrik Hololei.

Mis tunne teil isiklikult oli, kui saite esimest korda passi näitamata riigipiiri ületada?

Hea tunne, sest selle nimel oli nii palju tööd tehtud.

Ja see polnud mitte ainult tehniline protseduur, vaid ka väga suur mõttemaailma muutus. Õige pea hakkasime pidama loomulikuks seda, millest olime aastakümne tagasi ainult unistanud. See annab meile juurde ühe olulise omaduse – suurema väärikuse –, sest saame liikuda muretu Euroopa ühest paigast teise nagu ükskõik milline teine eurooplane.

Omal ajal võrreldi Euroopa Liitu astumist ühe ihaldusväärse klubi liikmeks saamisega. Kas Schengeni liitumine oli veel samm edasi?

Jah. Pärast Euroopa Liiduga liitumist oli see järgmine suur

projekt, mille me ette võtsime ja teostasime. Ja pärast seda tuli euro.

Vaevalt olete kokku lugenud tunde, mida te isiklikult piirideta Euroopas reisides säästnud olete, aga ilmselt tuleb neid kokku muljet avaldav hulk.

Ei julge pakkuda, aga arvan, et nädalaid. Arvestades seda, kui sage reisija ma olen nii Euroopa Liidus sees kui ka siit välja.

Ajasäästu ja suuremat väärikust on praeguseks kogenud ilmselt lõviosa Eesti elanikest. Mullu kevadel tehtud Eurobaromeetri uuringu kohaselt toetab vaba liikumist 94 protsenti eestlastest. Kui suur mõju on Euroopas praegu üleskutsel piirid taastada?

Arvan, et siin tuleb erista-

Henrik Hololei. MATTI KÄMÄRÄ

da kahte olulist aspekti. Esiteks neid, kes tahaksid Euroopa Liidu sees taastada püsivalt piirikontrolli. Ja kuigi neid ei ole väga palju, on see ikkagi väga kahetsusväärne, et on piisavalt palju inimesi, kes tahavad ajas tagasi rännata ja võtta meilt ühe suurema vabaduse. See on populism ning vaikiv enamus peab röökiva vähemuse vastu välja astuma.

Teine aspekt, millelega ma

nõustun ja mis on meile kõigile oluline, on see, et Euroopa Liidu välispiir peab hästi toimima. Selleks tuleb väga palju tööd teha ja investeerida nii infrastruktuuri kui ka inimestesse.

Hiljutine migratsioonikriis lõi meid natukene ootamatult ja meie välispiiri just lõuna pool ei olnud selleks valmis. Aga õnneks on tehtud kõvasti tööd ja 1700 piirivalvurit üle kogu Euroopa on läinud appi Vahemere äärde, et välispiiri kindlamine peaks. On oluline, et me seda koostööd jätkame ja välispiiri kindlustame.

Ka Eestil on kohustus kaitseda 1100 kilomeetri pikkust Euroopa Liidu välispiiri ning oleme alati olnud uhked oma töhuga piirivalve üle. Meie piiri on alati peetud hästi toimivaks ning seetõttu on meil kogemusi, mida võime jagada, ja me ka teeme seda.

Eks need populistlikud üleskutsed piirid taastada kostavad ikka ja jälle. Populism, natsionalism, mis on olnud viimastel aastatel tõusuteel, võimendavad inimeste hirme ja näitavad seda, et üks suuremaid hüvesid, mis on meie

inimestele läbi vaba reisimise antud, on hoopis oht. Aga see ei ole nii.

Seetõttu on hästi oluline, et me ei pea Schengeni lepet ega vaba reisimist iseenesestmõistetavaks. See ei ole seda. See on olnud võimalik ainult tänu sellele, et me oleme Euroopa Liidus, teeme tihedat koostööd Euroopa riikide vahel ja usaldame üksteist. Kui ilmnevad probleemid, tuleb neile ka adekvaatselt vastata, aga samas hoida seda, mis on väärtuslik.

Tõsist kriisi, mis Schengenit ohustaks, te praegu siiski ei näe?

Näen seda, et Schengen oli suuremas ohus aasta-kaks tagasi. Praeguseks on olukord oluliselt paranenud ning keegi ei sea enam kahtluse alla, et toimiv Schengeni lepe ja efektiivne Euroopa Liidu välispiir oleksid vajalikud.

Euroopa Liidu liidrid kinnitasid oktoobris taas kord, kui võrd oluline on taastada täielikult Schengeni toimimine, sest kuus Schengeni liikmeriiki kasutavad oma piiridel pistelisi ajutisi kontrole, mis on sisse

seatud nende sisejulgeoleku vajadustest lähtudes.

See võimalus on olemas ja on väga hea, et leping on paindlik. Samas on minu arvates hästi oluline, et pöördusime normaalsuse juurde tagasi võimalikult kiiresti.

Üle piiri ei käi ainult inimesed, vaid ka kaubad. Ja kui kõik kaubad hakkaksid taas seisma piiridel, siis need paratamatult kallineksid. Seega oleks piirikontrolli taastamine tohutu hoop ka ekspordile ja majandusele laiemalt.

Absoluutselt. Kuna see puudutab otseselt meid (Hololei juhitud peadirektoraati – toim.) ehk transpordi valdkonda ja kaupade liikumist, olime migratsioonikriisi tippphetkel sunnitud tegema analüüsi, mida piirikontrolli taastamine tähendaks. See läheks maksma miljardeid eurosid, mis on seotud kaotatud aja, efektiivsuse ja kõige muuga.

See on hoopis teistsugune Euroopa kui see, mida me täna näeme, ja seetõttu me ei tohi lubada sellel tekkida.

SIRLE SOMMER-KALDA